

KAMERLINGSTRAAT of CAMERLINKSSTRAAT

Naar aanleiding van het artikel van dhr. S. IPPEL betreffende de meest juiste benaming voor die straat, (zie "De Plate" nr 9, juni-september 1985) is het misschien nuttig even naar de oorsprong van deze benaming terug te keren.

Het gebied - watering of ambacht genoemd - gelegen in de kuststreek tussen de IJzer en de Steense dijk was van in de middeleeuwen afhankelijk van de kamerlingen (of kamerheren) van de opeenvolgende graven van Vlaanderen en van de hertogen van Boergondië (die ook de graventitel van Vlaanderen voerden). Dit kamerlingschap bleef zelfs op een of andere wijze in voege tot bij de Franse revolutie, toen het werd afgeschaft. Dit gebied was dus letterlijk "het ambacht van de kamerling" of "des kamerlings ambacht". Het woord "kamerlings" werd echter in de loop der eeuwen op alle mogelijke manieren gespeld, tot de meest ingewikkelde, nl. "Caemerlynckx" toe.

Mijn persoonlijke voorkeur gaat naar de eenvoudigste en meest moderne schrijfwijze : "Kamerlings" met de s-uitgang van de bezitsvorm, en ik neem de vrijheid die in mijn proza verder te gebruiken.

De Koninklijke Commissie voor Advies en het Stadsbestuur kunnen terzake natuurlijk een andere mening hebben.

Topografisch vraagt de naamgeving van voornoemde straat wel wat uitleg : hoe komen we met de "Kamerling" op de Conterdam terecht ?

Het Kamerlingsambacht had van in de middeleeuwen een waterlossing naar de zee, voorzien van een sluis, welke gelegen was tussen Middelkerke en Raversijde ter hoogte van de vroegere watertoren van Middelkerke (zie aldaar nog de zg. Sluiswijk en de Sluisvaartstraat).

Deze "Kamerlingssluis" bestond nog, zij het in vervallen toestand, tot rond het einde van de 18e eeuw.

Vanaf 1817 tot 1820 werd naast de eerste, de zg. "Franse spuikom" van Oostende, die sedert 1810 in gebruik was, ook nog de achterhaven als bijkomend spuibecken ingericht. Dit gebeurde door het bouwen van een nieuwe spuisluis de zg. "militaire sluis". Daar het kanaal Brugge-Oostende en de Noordede onvoeldoende spuiwater leverden, werd een deel van de waterlossing uit het Kamerlingsambacht, dat intussen blijkbaar ook de naam "Grote Westwatering" had gekregen, doorheen de Steense dijk en de Ste Catharinapolder omgelegd, en samen met het water van de Ste Catharina- en de Gouwelozeekreek naar de achterhaven gevoerd. Dit gebeurde via de heden nog bestaande uitwateringssluis met siphon van de Conterdam en een nieuw gegraven kanaal dat aan zijn monding ook van een sluis was voorzien.

Dit kanaal werd bekend als "Camerlincksvaart" of "Uitlossingsvaart van de Grote Westwatering". In de volksmond sprak men echter ook van "de Camerlinck", of van "het Varretje" op het toenmalige Bredense grondgebied.

De beide sluizen werden "Camerlinckssluis" genoemd.

De siphon aan de Conderdam gaf doorgang dwars onder de sluis van het terzelfdertijd aangelegde verbindingskanaal van het eerste handelsdok naar de vaart Brugge-Oostende. Ook deze thans

nog gedeeltelijk bestaande sluis werd, ten onrechte, soms als Camerlinckssluis bestempeld.

Bij de grote havenwerken rond de eeuwwisseling werd de Camerlincksvaart gedempt. De waterafvoer werd vóór 1907 ingebouwd in de westelijke kaaimuren van het vlotdok en van de Demeysluis en kreeg een uitmonding in de zeewaartse keermuur van het benedenhoofd van die sluis.

Om nu tot de straatnaam terug te komen :

KAMERLINGSTRAAT (zonder s bezitsvorm) heeft m.i. geen zin. Er was nergens in de omgeving ooit een "kamerling" aan te treffen.

CAMERLINKSSTRAAT is beter. Maar waarom kost men juist deze, toch ook verouderde schrijfwijze ? En het gaat hier toch ook niet over "de straat van de Camerlinck". Of bedoelde men de volksbenaming "de Camerlinck" die aan de vaart gegeven werd ? Had men de straat niet beter "Kamerlingsvaartstraat" of "Kamerlingsluisstraat" genoemd ? Het ware naar mijn bescheiden mening duidelijker geweest. Er nog nóg langere straatnamen te Oostende, bv. de Zandvoordeschorredijkstraat !

Gerard VANDAMME

- Bronnen : 1. "'t Sas zoals het was in Jean Baptist Marchal zijn tijd". E. DESOPPER/J.B. MARCHAL. Jaarboek Ter Cuere Bredene 1982.
2. "Historisch Geografische schets van de vaart". F. GEVAERT. Jaarboek Ter Cuere Bredene 1983.
3. Diverse plannen van Oostende en omgeving.

#

VLAAMS GENOOTSCHAP VAN SANTIAGO DE COMPOSTELA - V.Z.W.

Het Studiegenootschap verbonden aan het Vlaams Genootschap van Santiago de Compostela doet een dringende oproep tot alle archiefonderzoekers om alle gegevens te willen helpen verzamelen die verband houden met de bedevaart naar Sint Jacobs. De volledige bronverwijzing, liefst met een integrale transcriptie of een fotocopie, kan bezorgd worden aan het :

Vlaams Compostela Studiegenootschap
Sint-Andriesabdij - Zevenkerken
8200 Brugge

Bij de verwerking van de gegevens zal de identiteit van de ontdekker steeds worden vermeld.

#

BIJ DE AFBEELDING

En nog steeds het gezicht op Oostende uit de lucht, gesigineerd DE BRUGADAL en te dateren omstreeks 1880. Deze keer krijgt het stadsgebied ten Z. van het Leopoldpark, dat we nog eventjes onderaan links zien de aandacht : een gebied dat nog in volle opbouw was in die tijd. Het Hospitaal in de Edith Cavellstraat is duidelijk te zien, alsook de erachterliggende Leffingestraat. Over het verder liggende gebied, meer bepaald wat de exactheid in weergave betreft, durf ik me hier niet uit te spreken. We zijn blij onze leden dit fragment aan te bieden : het is een stadsdeel dat in "De Plate" nogal verwaarloosd wordt !